

Womhaj Bóh!

Cyfrlo 43.

28. ott.

Lětnik 4.

1894.

Serbske njedželske łopjenka.

Wudawaju so kóždy sobotu w Smolerjez knihcizšczeru w Budyschinje a so tam dostacž so štwórtlětnu pschedplatu 40 wp.

23. njedžela po śwj. Trojicy.

Mat. 22, 15—22: „Dajće kžezorej štož je kžezorowe a Bohu, što je Bože“, tak tón Knjes farisejskim wotmolwi, kiž chychu jeho i lěcžu popanycz. Woni bėchu so jeho prascheli, hacž so kłuscha, hacž je dowolene, kžezorej dań dawacz abo niz. Tón Knjes praji: Haj, je kamo wascha pschikłuschnoscž. Wschitto, štož je kžezorowe, t. r. štož jemu kłuscha, winojtu czescž, kasanu po kłuschnoscž, žadane dawki dyrbicze jemu dawacz. Wón pak tež hnydom pschistaji: Dajće Bohu, štož je Bože. Wón chze jim i tym pokazacz, so psches po kłuschnoscž pscheczimo wyschnosczi tež po kłuschnoscž pscheczimo Bohu kamemu wopokasuja. A tak ma so tež. Šchtóž je nješwěrnny a nje-
po kłuschny poddan pscheczimo swojemu semistemu kralej, tón je tež nješwěrnny a nje-
po kłuschny poddan pscheczimo swojemu nje-
šwěrnny kralej. Šchtóž swojemu semistemu kralej nje-
dawa, štož jemu kłuscha, jemu czescž, po kłuschnoscž, abo kamo dawki sapowjedzi, tón czini tež tak pscheczimo kralej nje-
šwěrnny a semje. Temule wotmolwjenu so farisejszy a Herodaschowi kłuzobnizy dżiwachu. Dik mudrosč je so wohańbila psched tym Knjesom Jejušom, a wostajiwšchi jeho dżechu prjecž. — Dajće kžezorej, štož je kžezorowe! Lubi pscheczěljo, na to njechamy nihny a na nihny sapomnicž. „Kóždy budž poddanj tej wyschnosczi, kotraž mōž nad nim ma; pschetož žana wyschnoscž njeje, khiba wot Boha; hdžez pak wyschnoscž je, ta je wot Boha postajena. Teho dla, štož so pscheczimo wyschnosczi staji, tón staji so pscheczimo Božemu wustajenju, czi pak, kiž so pscheczimja, budža budženje na so dostacž. Pschetož mōžnych so nje-

trzebaju bojecž, kotřiz dobre czinja, ale kotřiz šte czinja. Nochzeich-li so pak bojecž wyschnoscze, czin dobre, dha smějesch křwalbu wot teje kameje. Pschetož wona je Boža kłuzobniza tebi k dobremu. Deli so pak šte czinišch, boj so, pschetož wona so podarmo i mjeczom njenošny, wona je Boža kłuzobniza a so k schtrafje wjeczi na tym, kiž šte czini. Dha dyrbicze teho dla poddani bycz, niz jeno schtrafny dla, ale tež šwědomnja dla. Teho dla wy tež žło dawacz; woni so Boži kłuzobnizy, kotrymž pschisteji na to kędžbowacz. Dha dajće kōždemu, štož so kłuscha: dawł, komuž dawł kłuscha; žło komuž žło kłuscha; czescž komuž czescž kłuscha.“ Tele kłowa śwj. Pawoła (Rom. 13, 1—7) so wukładowanje teho kłowa: Dajće kžezorej štož je kžezorowe! Wěrnny křeschcijan je swojemu kralej a swojej prawej wyschnosczi czescž winojty, dotelž wón wě, so so Boži kłuzobnizy, kiž w jeho mjenje wuřaza a knježa. Wón je winojty, jim šwěru a podwoluje po kłuschnoscž. Wón je winojty, se wischey czescžu wo swojej wyschnosczi rěczecz, i jich brachami a smyřkami křeschcijanstu sczerpnošč mēcz, ju lubowacz a šwěru so so nju modlicž. Wón dyrbi wofebje so swojeho krala prořycz, kaž w tamnej starej rjanej modlitwje rěka, so by Bóh jemu dał „mudru wutrobu, kralowške myřle, šbožowne radny, prawe škutki, šylne ramjo, křoblu mužitoscž, rosumnych radžiczelow, dobywaze wójřka, šwěrnnych kłuzobnikow a po kłuschnych poddanow.“ Wón nješmē na wyschnoscž šwaricz a ju hanicz, ale šwěru a huřto so so nju modlicž. Wón je pak tež winojty, jej dawki a žło w prawym czařu a šwólniwje płacžicz. Wěrnny křeschcijan je we wschěch wězach po kłuschny a šprawny pod-

dan swojeho semskeho krala. Wón czini po napominanju swjateho Petra: „Budźće poddani wschemu człowskemu wustajenju, teho Knjesa dla, njech je kralej, jako temu najwyschskemu, abo jastojnikam, jako tym, kiž budža wot nich póbłani k wjeczenju na tych, kiž ste czinja, khwalbje pak tym, kotřiž dobre czinja.“

Wěrnny křesćijan pak dawa tež Bohu, štož je Bože. Wón dawa jemu pschede wschem swoju wutrobu, swoju zhytu wutrobu, kaž tón Knjes kam sa kěbje žada, hdyž rjeknje: „Daj mi mój syno, twoju wutrobu!“ Nascha wutroba je tež podobna dańskim pjenjejam, wo kotrychž reka: „Čžeje je to snamjo a wopišmo?“ Derje nam, hdyž pokaze Bože a niz čertowe snamjo a wopišmo. Pjenješny dyrbyja čyste snamjo, čyste wopišmo a čisty synk měz, hdyž dyrbyja płacizč a prawe byč. Tak dyrbi tež naschej wutrobje a naschemu žiwjenju Bože snamjo nacziščezane byč, pschetož po Božim snamjenju smy stworjeni. Tak dyrbi wysche nascheje wutrobny a nascheho žiwjenja tak rjez nawišane stejec, so smy Bože džeczi, wobšedženstwo nascheho Knjesa Jesom Khrysta a mješczenje jeho kralestwa. Tak njedyrbi tež i nascheje wutrobny a i nascheho žiwjenja, se wschěch naschich skutkow a słowow niczo hinasche wuklincječ hacž czěšč Boža a pokluschnosč nascheho Knjesa Jesom Khrysta. „Dawajće Bohu, štož je Bože!“ Potom budźecze tež kěžorej dacž, štož je kěžorowe. Potom njebudźecze jeno prawi semšy mješczenje, ale budźecze tež wěrnny njebiesy mješczenje. Potom niz jeno pschěd semskim, ale tež junu pschěd njebieskim křodom wobštejče a khwalbu dostanjče. To pomhaj nam křěrnny a křmilny Bóh. Hamjen. 3.

Myšle wo ženjenju.

Poruč temu Knjesej swoje pucze!

Bo E. Schrenku.

(Potraczowanje.)

A nětko mam hiščezje słowcžo porěčječ wo sahoženjenju džělenych. Do wjele skych płowow njewěrnny a bjebožnosče w naschim czasch kłuscha tež lóhke mandželstwadžělenje. Stat, kotremuž by so njeprawo stało, hdy by so w tym nastupanju kamny křesćijaniski mjenował, so po smyšlenju swojich poddanow kóžuje a sakonje tworj, kotrež so tež sa njekřesćijanow hodža. Nětko mam bromadu njekřesćijanow, kotremuž je křesćijaniske waschnje, kaje jo Bože słowo w nomym a starym kłubje poručuje, kama wobczěnosč. Těho dla je jim tež wučba, so so mandželstwo džělicž njekřěm, wulka czěškota. Tajtim njekřesćijanam stat křowobodnosč dawa a jim dowoli so po požadanju jich wutrobny džělicž a soho woženicž; i tym nastanje žałožna mješczěža, dofelj wjele dokladnje bjes statnymi a Božimi sakonjemi rosdžělicž njemóje. So woschytuje mandželstwadžělaže sakonje sa křesćijaniske wudawacz a i tajkim pospytom so Boži sakon wupródni.

Kak jasnje pak Bože słowo njerosdžělnosč mandželstwa poručuje: „Těho dla budže człowjek nana a macžet wopušczicž, a so džeržecž k swojej žonje, a budžetaj taj dwaj jene čěko. Dha wonaj teho dla nještaj dwě, ale jene čěko. Štož teho dla Bóh bromadu stowarščik je, to człowjek róšno nje-džěl! Mat. 19, 5. 6. To běch i wopředka Boža wola, kotruž pak stwěrđžene wutroba židow pschěstupichu, ale wona bu wot teho Knjesa a japoschtošom w křesćijaniskej woschadže saho postajena jako njepowalne prawidlo, wo kotrymž maja so wěryazy křesćijenjo kóžowacz, kaž tón Knjes Mat. 19, 8 jasnje wupraji. Tež japoschtoš Pamoł 1 Kor. 7. 10. 11. 39. a Rom. 7, 1—3 mandželstwadžělenje sakonje wotnje pschěš jene i Martuš 10, 11. 12. a Mat. 19, 4—9. Ženož jenu pschěčinu sa džělenje abo lěpje skutk džělenja inaje tón Knjes Mat. 19, 9 kurwarstwo. Wón do přědka widži, so padow budže, hdyž muž abo žona wot Boha wostupitaj a so jedyn kamowólne pschěš kurwarstwo wot druheho džěli. To městno je so nětko k temu wuziko, so by so zhyta

wučba swjateho pišma wo njerosdžělnosč mandželstwa powróczika a so rum sczinił sa sakowozenjenje džělenych. Njedajmy so my pak samolicž. Tamne słowo Mat. 19, 9: „Khiba kurwarstwa dla“ swoje rosdžělenje a wukladowanje pschěš druhe słowa swjateho pišma, kotrež sakowozenjenje džělenych bjes wscheho rosdžěla sakaza, namaka.

Mark. 10, 11. 12 nasch sbóžnik jasnje praji: „Štož swoju mandželstu wot kěbje puščez, a wosnje kěbi druhu, tón mandželstwo skama i njei; a jeli so by žona wot kěbje swojeho muža puščezika, abo wot druheho wšata była, ta skama mandželstwo.“ To ku jasne słowa pschěczimo nowe žěntwe džělenych, kiž so kami se swojej wolu, po tajkim pschěczimo Božej woli džěla. Luk. 16, 18 mamy czisče te same słowa Knjesowe. Wobej městnje pola Martuša a Lukascha wukladujetaj Mat. 19, 9, hdyž tón Knjes tež sakowozenjenje džělenych sakaja. Tuta jasnja sakasnja dopokaže, so pschěd Bohom sjeđnoczenie džělenych tola džělena njeje; džělenje móže so wot człowjeka pschěš mandželstwoakamanje woprawdže dokonjecž; w tym padže móže so njewinowaty sa džěleneho wobhladacz, ale ženicž so wjazy njekřěm.

Zyle w myšli teho sbóžnika so japoschtoš Pamoł 1 Kor. 7, 10. 11 wupraji: „Tym woženjenym pak pschěcažu niz ja, ale tón Knjes, so by so žona róšno njeđžělita wot muža. Jeli so so wona pak róšno džěli, (dofelž je muž mandželstwoakamač), so by so saho njewudala, ale so i tym mužom sjeđnala. A so by muž žonu wot kěbje přecž njepušczik.“ Tu widžimy woboje, njerosdžělnosč mandželstwa a runje teho dla sakasnju nowe žěntwe sa džělenych, so by jim móžno wostało so saho sjeđnacž. — Tak je po jasnym słowje swjateho pišma wěste, so wěryazy křesćijan, kiž dyrbi Božu wolu sa same prawidlo swojeho skutkowanja měz, ženje so i džělenym woženicž njekřěm, ani so džělicž njekřěm. Štož so mandželstwoakamanja dla pschěczimo swojej woli džěli, ma nježenjeny wostacz; pschetož pschěd Bohom kama křjercž mandželstweju džěli. Rom. 7, 1—3.

Wučomnikam so tón porjad Boži křuty byč sda a teho dla wotmolwichu temu Knjesej Mat. 19, 10: „Sadžerži so ta wěz tak i mužom a i jeho žonu, dha njeje derje so woženicž.“ Woni bychu křnano lěpše prajili: „Dha je ženjenje tajsa křutna wěz, so ma so i wjele modlenjom a se stróšbosczu stacz. Tak tež je. Hdyž nětko widžimy, i kajej lóhkosmyšlnosczu ludžo do mandželstwa stupja a so saho džěla, dyrbyja wěryazy so czim wěščischo Božeho słowa džeržecž, so bychu sakhowani byli pschěd tajkim njesakonškim duchom, kiž pschězo wjětsche bromady luda napjelni. Těho dla ja kóždemu mlóđženjej a kóždej mlódej holzy pschěwošam: njeczińtaj křoczěle bjes wěstosczje, so je Boža wola, so byschtej njebieskeho žohnowanja wěstaj byč móhkoj.

(Stónčjenje.)

Sara Martinez.

Pschěložit 3. i 5r.

(Potraczowanje.)

W tutym duchu křamosapřěcza Sara Martinez so wscha swojemu džělu lubosče pschěpoda. Žěny porjad, wo kotrymž skutkowasche, běsche nětko dospólny. Šchěšč abo křdom hodžinom bě wschědnje w jastwe, a to městno, kiž budžishe bjes njeje snamjo njerodnosczje a lěnosczje měko, do městna porjada a džělawosczje pschěwobroczi. My smy hižo wo tym rěčeli, na kaje waschnje jatym džělo wostara; swoje skutkowanje pschě roswuczowanju na scžehowaze waschnje wopiša: „Kóždeho, kiž czitacz njemóžesche, napominach, so by czitacz nawufnył, a czi drusy žich, hdyž tam njeběch, pschě tym podpjerowachu. Woni tež pišacz nawufnychu, a czi, kiž to hižo móžachu, i knihow, kotrež so jim wupožezichu, wotpišowachu. Žeczi, kiž móžachu hižo czitacz, wschědnje schpruchi i biblije i słowny wufnychu po swojich darach. So bych jich horliwosč ponuczika, kama schpruchi i słowny wufnych, a někotre kóždy džěli jim wuspěwach; to wurjadnje derje skutkowasche. Sa pschěš to kóždemu samolwjenu wobarach, hdy bychu so někotři i hordosczu wot teho wotdžeržecž dali. Žich wjele wo spoczatku mējesche, so to wuzitka nima. Moje wotmolwenje bě: „Hdyž je sa mnje i wuzitkom, cžeho dla njedyrbyako wam tež pomhacz? Wj jo hiščezje njěsčje phtali, ja pak křam.“

„Sa rosdžělowach traktaty a spišy sa mlódosč, tež wjětsche knihi, kotrež jara lubowachu, a i nimi wo wschělakich stwach motmēnjach. Těle knihi kěbi i traktatskeho towarstwa wostarach.“

Hnujaze je, ducha pokornosczje a křamosudženja wobšedžowacz, i kotrymž tuta lubosczima, scžerplima žona swoje jastwome šhonje-

nja napiša: „Ty, o Knježe“, wona pišče, „štyšchisch proshenje mojeje wutroby tež na tutym dnju. D woda mi moje hrěchi, kotrež bym s dżiwim wašchničkom, niepšhecželniwošču, njesčerpliwoszczu a njeđakownoszczu cziniła! D woda mi, woda mi, ja tebie prochu. Njepšhecžel je možny, a moje skazene czěto ƚo nje- pšheczelej podwoluje. D so bych s te s dobrym a dobre s luboszczu a dżakownoszczu sapłaczila była! Swarnuj, Knježe, so by s teho, sčtož bym druhim prajila, nicžo sčto sa nich nješchischko; pšchetož hrěchnifa khostach, to w luboszczu nječinjach, ale w człowječneju wobojnoszczu a hněwom. Hrěchnifa njeľubowach, ale wotkhiľnoszcz, haj hidjenje pšhecziwo njemu saczuch. Glada s hnadu dele na wschitkich sħubjenych a winowatych a nawucz jich t tebi ƚo modlicž, a ƚaž bym twoje nješćoncžne šmilenje sħoniła, ƚaž ƚaž mi hnadny dar sčěrpliwoszczu a šmiljenja pšhecziwo druhim. Sa ƚo t tebi woľam, wschehošmilny Božo, Wótče, Šsyno a šwiaty Ducho!“

Wo žonym pšchitkadže njewěmy, so by ƚo jaty doľho wobarať byť, Sarine wuczby pšchijecž. Šduž tež běchu ludžo hrubi, rošomni, abo wjele do ƚo dżeržachu a mējachu wopaczne nahladny, wona wschitko se spodžiwaniħodnej miľoszczu sħneħy. Ale sa něotre dnny běchu hižo šamo najštwjerđženišchi a ƚotšiz běchu ƚo namaj rošħudženišchi pšhecziwo dżěku a rošwucžowanju spjecžili a pšchischli proħyčž wo dowolnoszcz, so šmėli na powšchitkownym porjedže dżěľ bracz. „W lěčže 1838“ — wona pišče — jaľo na jene ranje do Bridenla sħstupich, něľotšiz jeczi štwu wopuschczichu, měľto teho so bychu ƚo s mērom šħnyli, a žyle wótšije w dworje rěczachu. Prjedy hacž woteńdžech, t nim rjěknych, so maja poľnu šwobodnoszcz, štwu wopuschczicž, so pať dyrbja ƚo smērom sadžeržecž; pšchetož doľeľ jich dla a niž moje dla jow pšchindžech, by to sħrěschenje pšhecziwo Bohu a šama jich sħľoda była, hdy; bychu wotešchli, bjes tym so bych ja s biblije czitała. Pšchichodne ranje namatach blido womašane a štwu njerodnu; hnydom ƚo sašo wrócžich. Čži, ƚotšiz mój wopyt rad widžachu, sa mnu pšchischedschi mje proshachu, so njebych jich wopuschczila a njewinowatych s winowatymy khostala. Doľeľ běch teje myšľe, so njeběchu ƚaž horľiwu byli, ƚažnyž budžichu byčž dyrbjeli, štwu w porjedže dżeržecž, jich na krotki czas wopuschczich; a hdyž posħđiľchjo niž jenož na proštwy mojih pšhecželow, ale tež tych, ƚiž běchu ƚo pšhecziwili, sašo pšchindžech, mje wschitžny s dżakom pšchijachu. Ženje wjažny nušne njewějach, na podobne wašchnje ƚo sadžeržecž. Ššamo sa czas, w ƚotrymž běšče nasčhe jastwo najħubjenišče, ženje nawabjenje t nadžiji a sčěrpliwoszczu njeprawowasčhe. Druhdy drje bu wobojny khostanz, ƚiž bě ƚo nasħwarit, šħwily samknyeny a poħmu- rjeny a ƚo wobarašče, na rošwucžowanju ƚo wobdžělicž; potom sašo žadanje pokasa, so by ƚo sašo pšchijať; bóršy na to hišćežer raš do stareje ľenjošće šapadže, sašo bu jemu wodate, „doniž njebě šćoncžnje saħojeny.“

Tam mōžesčhe widžecž starych mužow po ľetach a šćoszczach, ƚotšiz ƚo přeni krotčž w šwojim žiwjenju prošowachu pjero w ruzny dżeržecž, abo s napinanjom w A B C knižžy studowachu, abo sħpruch s biblije s ħľowy wufaychu. Wľodži njeħmanizny, ƚiž běchu runje ƚaž njeħanbicžiwu ƚaž njerosomni, s jenej sħtucžku šapoczawšchi pomalu t žyľnym wotdžělam postupichu. Ššamo najħľupišchi a najbōľe šanjerodženi s wutrajnoszczu ƚaž daloko pšchindžechu, do šwojeho pomjatka wschědnje 4—5 sħtucžkow šebi šaschžěpicž. Pšchi tym dyrbi ƚo wopomnicž, so njebu tutōn dobry šľutk wot niľoho drugeho podpjerany, šħiba wot fruteje smyšľenoszczu wuczěrki. A doľeľ derje wjedžesčhe, so ƚōžde spjecženje jejnu nahľadnoszcz šľasny, wschju prošu naľoži, jatym wěž tajku šewicž, jaľo bychu jej s tym něščto t woli sčiniľi. Šaczisčecž, ƚotryž šebi s tym nanadobu, bě jara wulki. Powšchitkowne pšhecšwědcženje wo špraw- noszczu, s ƚotrejž wona wachowasčhe, dżěľasčhe, t Bohu ƚo modľesčhe a s nimi sacžumasčhe, czinjesčhe, so jej šwoje maľe potajnistwa, šľaboszczu, hrěchi a staroszczu doměrichu, a pšces to šamō jich pšhecze, so czychu wot teho wscheho šwobodni byčž, pošħľnicž, šħytowanych posħbėhnyčž, bojašnych sħħroblicž a šabľudženych na prawy pučž dowjesčž.

Pšhecziwojenje naschich šastojnikow bě czasto czěžšcho sħjesčž hacž jatych. Něščto ľet do 1838 bu wona jara šranjena pšces ħrosne žiwjenje a sadžerženje jastwomeho nahľadowarja. „Łola — wona pišče — dyrbja dżakownje pšchipōšnacž, so šamo wōn mi czěscž jatych rubicž ani moju mōž nad nimi wsacz njewōžesčhe. Mōja jenicžka ale wěšta pomoz běšče: doměrenje na Boha. Mōja štwoszcz napōšľedku pod mōžnym njewērom czěrpišče, jaľo tōn muž pšczego ħorje a ħorje czinjesčhe. Mōj šaczisčecž na jatych jenož wobħhowach s tym, sčtož jich wo wěrnoszczu wuczach.“

Njepšhecželstwo nahľadowarja bu šćoncžene pšces postajenje fruteho direktora w l. 1838. To na šbože hišćežer druge sadžemki s pučža šrumowa, ƚiž běchu pšces 19 ľet Martinez Sarine dżěľo pocžezite a bjes naspomnjenja tutych njeby ƚo jejne ššesčžijanske šamofapřecžer wyšćo doščž waziko. „Šacz do l. 1838 — wona pomjeda — mējachu jeczi wschi a šte šħoroszczu a mi ƚo pšced nimi runje ƚaž grawowasčhe, ƚaž žanemu druhemu czim bōľe, doľeľ njewōžach žanemu człowjekej šwoje ħorjo wustoržicž. Pšchetož moji pšhecželjo, ƚiž ani tajkim pruhowanjam, ƚajkimž wustajeni njeběchu ani t temu nušneje mozy njewějachu, njebudžichu do teho šwolili, so šmėdžach s jastwa do jich domow pšchitħadžecž. Sa pať mējach pšchistup t jenemu, ƚotrehož šastaranje nade mnu wachowasčhe, a t ƚotremuž mējach dospōľne doměrenje, so mje pšceder wschēm šty m wobarnuje. A to podarmo njeběšče. Ach, ƚaž rad šwoje wufħowanje pytač w bibliji a ƚo šepjerach na tajke šľubje- nja, ƚažkež je n. pšch. Šš. 91, 10: „Niczō sčte tebie šetćož njebudže, a žana czwila njebudže ƚo t twojej ħěcže pšchibľicž.“

(Wotracžowanje.)

Šorje t njeľu.

D postai ducho, posħbėħi ƚo
Šorje wot šemje, prošča,
A ľečž, haj ľečž czim špěšchischo
Kaž ħoľb' wschōn poľny štracha
Šorje wot czěmnej' šemje tam,
Šorje t tym jašnym ħwěšćicžkam,
Šorje, ħdžez je nasch šbōžnik!

Tam ħorje s nožny wutroba
Se prošča, s ħańby, s jastwa,
Se njewōľnistwa, s šħyďta,
Šdžez šwobodna je pastwa,
Šdžez jebanštwō, ƚje šańdžejja
A ħdžez ƚo šćonzo njeħowa,
Šdžez pobožni wschē ľečžejja!

Jow delkach, sčto je šbože, ľošćt?
Ščto wješele je człow'ľa?
Je wōľomik, přecž je wschōn ľošćt,
Wšcho pšcheměni ƚo s ľoška,
Kaž woda bėži wot ħory,
Kaž šněh, jecž, wěšć, šurjomny
Na šemi nočžy wostacz.

Duž postai ducho, posħbėħi ƚo
A tym jašnym ħwěšćnym droħam!
Ščtož šemšće je, czisħi šady ƚo,
Daj wopuschczicž je noħam!
Jow delkach njech sa druhich jo,
Ščtož ħorkach tebi wostanje
Domisna Šesħowa.

Duž postai ducho wješely,
A domisnje czemny czahnyčž,
Tu šemju a sčtož šemšće je,
Tom' damy dele padnyčž!
D ty, ƚiž by nasch pomoznik
A tom' pomhaj nam Knjes Šesħ ħħryšć,
So s tobu dobudžemy.

C. Š.

Wšchelake s bliska a s daloka.

18. oktobra bu w Barlinje pšced pomnikom Wjedricha Wulkeho 132 nowych šħorħojow sa nowe sħtwōrte bataillonny šwjatoczne pošwjecženych. Šħěžor je pšchi tej šćadnoszczu wojakow napominať, so bychu pod nowymi šħorħojemi šwěru pšhecziwo wschēm njepšhecželam wojowali. Na šwjecžisħnje je ƚo tež šeršći mľody tral Alexander wobdžěľit, ƚiž je šħěžorej šwōj wopyt w Barlinje cziniť.

Wulke dżiwanje a ħněwanje šbudži wschudžom wufħud, ƚotryž je šħěžoršća dšħiplinarna komora na přjedawšchego kanžlera Leista wuprajila. Łōnle muž, ƚiž je ƚo ƚaž nješħwarnje w šwojim doměrenjapōľnym šastojnistwe w dalokoj Wřizny sadžeržak, so je czorne žony žyle naħe nješħwilyne šħudowacz dať, so je wōn dale, ƚaž wscho šam wušnaje, njepōczěwne šľutki s nimi s mozu pšhecziwo jich woli cziniť, njeje ƚo křucžischo pošħostak, hacž so

šo jeho misla wo pjeczinu pomjeniči a šo šo wón do drugeho sastojnstwa pschekadzi. Šo temu tola njebu tónle muž wot khěžora do Afriki pošlany, šo by tajke nješchwarnoscje wobeschoł, ale wjele sterje k temu, šo by tam czornuchow dobre waschnje wuczil a šo we wschém jako kishesczijan wopokasał. Nětk chze šo wón s tym samolwjecz, šo tam tajke frute waschnja njeznježa kaž pola naš. A šchtož wuschwikanje žonow nastupa, wurěcža šo s tym, šo to hinał njeńdže, jeli šo dyrbyja czorni dželacž. Ale ša mišionarow woni tola bješ pukow dželaju. Šchto by šwět mēnik, hdy by mišionar tajku hańbu na kshesczijanške mjeno pschinješt? Nětk tež wěmy, cžeho dla tajzy knježa na mišionistwo pschi kóždej datej sšladnosćzi njehanbicziwje šwarja. Nadžijamy šo, šo njebudže šo wyschnoscž pschi wuprajnym wušbudže směromacž ale šo šo na wyschschu instanzu powoła.

Šerchenjowa khoroscz ruskeho khěžora njeje šo polěpschila. Wjele sterje šu nasrudniške powjescze wo nim pschischke. W tym wokomiku, hdyž to pišamy, steji tak, šo šo kóždu hodžinu jeho šmjercž woczajuje. Žyła khěžorowa šwójba je pola njeho šhromadžena. Tež hešenka prynzeša Alisa, pschichodna mandželiska ruskeho frónprynza, je tam pschijela. Tež našch žyty lud žaruje s hlubokim dželbracjom wo ruskeho khěžora. Šchto je nětko wulke khwalene šbože móžneho khěžora? Šswoje žiwe dny je wón w stajnym strasche psched mordariškim nadpadom šwojich poddanow bycz dyrbiak, a nětk je na njeho hšchcze tajke cžezke cžerpjenje pschischto. Wobžarujomny móžny knješ a jeho šrudny lud šu našcheho najwutrobniškeho dželbracza wěszi.

Šselowe šornježka k wschědnemu khlebej.

1. Šene cžinicž a druge niz wostajicž.

Benjamin Franklin, kiž bješke wulki dobrocžel šwojeho luda psches šatoženje škulow a drugih wustawow, juntrócž wulkeho šabrikantu w Norwiche wopyta. Tón jeho w šwojej tworowej khěži a šabrizy woloło wobjesche a praji: „Šlejcze, tele platy šu ša Štaliku a tele ša Šusku atd. postajene.“ Bješ tym šo wón šwoje bohastwo na tworach wukhwalesche, šo Franklin dohlada, šo cži dželaczerjo šabrikšeho knješa w roštorhanych draštach a poš našy khodžachu. Wón šo teho dla na teho knješa wobroczi a šo jeho woprascha: „Kał pschindže, šo žaneho platu ša Norwiche nimacze? Šut. 10, 29.“

2. Šamjen, šamjen.

W šhromadžisnje, hdyž wo pošne poddacze dusche Bohu prošchachu, štary muž postaje a modlesche šo: „Knježe pomhaj, šo my tebi šamemu wumoženje našchich duchow dowěrimy.“ „Šamjen!“ wotmolwi wjele hšobow. „Knježe, pomhaj, šo my tebi šamemu wobarnowanje našcheho cžeta psched šchodu a nješbožom dowěrimy.“ Šašo šallincža je wschellich štronow wješke: „Šamjen!“ — „Knježe“, šawoła nětko tón štary, „pomhaj, šo my tebi pošnomóz na našchich pienjesach dowěrimy.“ Duž bješke wschitko šměrom, žane šamjen njebješke šhšhecž. — Šaj wobrocženje pienjezneje mošchnje je pschego cžezka wěž.

3. Móž modlitwy.

Šako šo juntrócž w pošlednej wušwobodžerškej wójnje Napoleonej I. praji, šo němške wójšta na kolenach leža šo k Bohu modlo, wotmolwi wón: „Ša chzu s mojimi bajonetami jich modlitwy šanicicž!“ — Na to je jeho tón knješ s wohnjom a se šymu na tamnu šapu šahnał, hdyž šamotny juntrócž šam bibliju woczini a jako te šłowa s předowanja na horje cžitashce: „Šbožni šu cži, kiž cžicheje myšle šu: pschetož woni budža šemju wobšhuncž.“ Wón bibliju naštróženy šašo šacžini a praji: „Še šłowa šu wěrne. Šene šwětne kraleštwó po drugim je šhromadže padnyło, ale to kraleštwó cžicheho Šhryštuša je wostalo.“

4. Šschibjeraze pošnacze.

Štara šwěrna kshesczijanška juntrócž k šwojemu duchownemu pschindže a praji: „Knješ duchowny, ja šym jara šrudna! Cžim štarscha bywam, cžim hubjenšcha šo šacžuwam.“

Duchowny wotmolwi: „Ni šo runje tak dže kaž tebi; ale ta wěž ma šo tak: „Našche duchowne woczji šu hinašche hacž našche cželne: cželne se štarobu wošlabnu, ale našche duchowne bywaja wótrišche, šo my, cžim bliže my k wěcznosćzi pschindžemy, cžim

wjazy jejneho šwětka wšhladamy. Šeho dla našche šlaboscje w štarobje wjele wótrišcho pošnajemy hacž w mlodosćzi. Duž jeno bywaj wschědnje šlabiča na twójimaj cželnyimaj woczjomaj ale cžim šhlnišcha na duchownymaj woczjomaj; tak budžesh šo temu šbožnikej pschego lěpje špodobacž.

(Šofracžowanje.)

Ščicho!

Ščicho a daloko
Na holi a psches polo
Móz wobtnježa;
Šorkach na njeju jašnu
Widžišch h wěidow wěcznu šyłu
We mērie tam krašnu.

Šiches žyty šwět
Šošbėhū duscha šo nēř
Šorje k njeju!
Ššlow'cže mjelcž a hladaž,
Wožim myšlam cžahnyčž dawaj
Ščicho psches wutrobu!

E. Š.

Šenicžke džecžo.

„Wón je naju šenicžke džecžo“, s tym wuwinužetej šo štarschej, „my dyrbimoj jemu wolu dacž.“ — A wón cžinjeshce, šchtož šo jemu špodobashce. „Wón je naju šenicžke džecžo a herbuje naju bohastwo; wón šo njetrjeba s wutnjenjom napinacž“, byšchtaj prajikoj a wón bu prošnił. — „Wón je moje šenicžke džecžo, na njeho nješmē žadyn šuromy powětr šaducž“, — štarsche šo macž — a wón bu macžerny šynł. — „Wón je naju šenicžke džecžo, wón móže wote wschitkeho dostacž, šchtož mamy“, postajishchtaj štarschej a wón bu pschecžinjer. — „Wón je naju šenicžke džecžo, my njetrjebamy wotežti tak kručze šacžahnyčž“, šo štarschej pschi jeho hšupnych tryškach šwokojšchtaj — a wón bu lošhtosmyšleny cžłowjek. „Wón je naju šenicžke džecžo; wschako to móžemy“, trošchtowašchtaj šo wonaj, jako dyrbješchtaj dołh šapšacžicž. „Wón je naju šenicžke džecžo!“ škoržeshchtaj wonaj, jako bješke jimaj šhribjet wobrocžil a šo do pušteho žiwjenja podał. „Wón je naju šenicžke džecžo!“ žalosćeshchtaj štarschej se šlamanej wutrobu, jako bješke wón jenu hanibu po drugej na njeju pschinješt a bješke šebi žiwjenje wšak. Wón bješke jeju šenicžke džecžo był, ale wonaj njebješchtaj jeho prawje paškoj, dokelž bješke šenicžke džecžo był a bėchu jemu dałoj šhubjenemu hicz.

Tajkele šatraschaze ale Bohu jara husto wot štarschich rěczane šłowa šmēje něšotržkuliz ša pschehnate. Šo paš pschehnate nješku, šcžehowazy pschitšlad se žiwjenja dopoáže — jedyn bješ štami — šotrehož naštróžaza wěrnosćž dyrbjala wjele štarschich wot mjehšeho woczehnjjenja wotwjecž k šbožu jich džeczi.

Psched něšchto cžashom šo w Šendželškej w rězy Šteršey cžeko mlodeho muža namaka. W šaku jeho drašty šo lišcžil namaka s tymi šłowami: „Nješšlědžcže ša mojej wošobu, ja wumru jako wopor wopikštwā, moje žiwjenje je bješ wužitka!“ Šako šudništwó šjewi, šo je šo nješnate cžeko namakalo, dosta psches 200 listow wot štarosćziwnych štarschich, kiž šo bojachu, šo je jich šhubjeny šyn tajki kónž mēł.

Lubi štarschi, wopomnicže to w prawym cžasnu, prjedy hacž je ša wasche džeczi pošdže.

Šchtož žancho pruta njebjerje, tón hidži šwojeho šhna;
Šchtož pak jeho lubuje, tón jeho s cžashom šchwika.

E. Š.

„Šomhaj Bóh“ je wot nětkā niz jenož pola knjesow duchownych, ale tež we wschěch pschewawarňjach „Ššerb. Šlowin“ na wšach a w Budyšchinje dostacž. Na šchtwórcž lěta płacžzi wón 40 np., jenotliwe cžišla šo po 4 np. pschedawaju.